

SARO

Strategische Adviesraad
Ruimtelijke ordening
Onroerend erfgoed

**Advies
van 18 januari 2011
over het ontwerp Vlaams Jeugdbeleidsplan 2010-2014**

ADVIES

- 1. Adviesvraag.** SARO ontving op 20 december 2010 een adviesvraag van minister van Jeugd Pascal Smet over het ontwerp Vlaams Jeugdbeleidsplan 2010-2014. Omdat het Vlaams Jeugdbeleidsplan de kinderen en jongeren integraal en geïntegreerd benadert, en dus alle beleidsdomeinen betrokken zijn, besliste de Vlaamse Regering om het advies in te winnen van alle strategische adviesraden. Er werd een spoedadvies gevraagd, binnen een termijn van tien werkdagen. In een latere mededeling werd de adviesterminj verlengd tot 20 januari 2011.
- 2. Vraag naar volwaardige invulling rol van strategische adviesraden.** SARO betreurt de zeer korte adviesterminj, die bovendien overlapt met het eindejaarsverlof. Het is jammer dat na een lang proces tot uitwerking van dit plan, pas op het einde van het proces - en binnen een onrealistische adviesterminj - de strategische adviesraden worden betrokken.
SARO verwijst naar de doelstelling van de Vlaamse Regering (zoals opgenomen in het Vlaams regeerakkoord) om de inbreng van de strategische adviesraden in een vroege fase van de beleidsvorming te valoriseren. Dit moet leiden tot een reële participatie van het maatschappelijk middenveld in de beleidsprocessen. In dit kader wenst de Raad het belang te benadrukken van conceptnota's die de aanzet kunnen vormen voor een breed maatschappelijk debat, opgebouwd in overleg met de strategische adviesraden.
- 3. Advies focust noodgedwongen op enkele aandachtspunten.** De korte adviesterminj maakt het onmogelijk om zich ten gronde uit te spreken over dit ontwerp Vlaams Jeugdbeleidsplan. Na een algemene beoordeling van het ontwerp Jeugdbeleidsplan (paragraaf 4), focust SARO voorliggend advies dan ook op enkele aandachtspunten vanuit het ruimtelijk beleid (paragraaf 5 t.e.m. 9) en het beleid inzake onroerend erfgoed (paragraaf 10).
- 4. Algemene beoordeling ontwerp Jeugdbeleidsplan.** SARO vindt het positief dat dit derde Vlaams Jeugdbeleidsplan - net zoals de beide voorgaande plannen - sterk de nadruk legt op het horizontaal karakter van het jeugdbeleidsplan. Het ontwerp Vlaams Jeugdbeleidsplan is opgebouwd rond acht thema's: educatie, sociale inclusie, werkgelegenheid, vrijwilligerswerk, gezondheid en sport, participatie en informatie, creativiteit en ondernemerschap, jeugd en wereld.
Algemeen wijst SARO echter wel op het sterk vrijblijvend karakter van dit ontwerp Jeugdbeleidsplan. Tal van initiatieven worden vermeld, met een ruime waaier aan invalshoeken. Fundamentele keuzes blijven echter achterwege. Het ontbreken van een financieel programma is hiervoor bijvoorbeeld typerend. Er wordt geen timing noch budgetten naar voor geschoven, wat het geheel een vrijblijvend karakter geeft. Er wordt bijvoorbeeld ook niet direct gesproken over een aanpassing van de regelgeving betreffende meer inspraak voor de jeugdsector, wat het geheel eveneens een vrijblijvend karakter geeft.
- 5. Invalshoek ruimtelijk beleid.** Zoals reeds gesteld is het ontwerp Jeugdbeleidsplan sterk horizontaal uitgewerkt. Het ruimtelijk beleid vormt echter geen aparte invalshoek in het ontwerp Jeugdbeleidsplan. Dit in tegenstelling tot de vorige editie waarin onder de beleidsrotonde 'ruimte' ingegaan werd op de ruimtelijke invalshoek. De raakvlakken met het ruimtelijk beleid komen in het ontwerp Jeugdbeleidsplan slechts deels en onrechtstreeks aan bod, in enkele strategische en operationele doelstellingen. Op de effectieve aandachtspunten en raakvlakken van het jeugdbeleidsplan met het ruimtelijk beleid wordt aldus niet ingegaan. SARO geeft hierna duiding van enkele strategische keuzes van het ruimtelijk beleid op Vlaams niveau met onder meer de

opmaak van een nieuw beleidsplan ruimte, de nadruk op het partnerschapsmodel, de inpassing in het ViA met onder meer de nadruk op het groen stedengewest en het belang van duurzame ruimtelijke ontwikkeling.

- 6. Naar een nieuw beleidsplan ruimte.** De beleidsnota ruimtelijke ordening gaat uit van de opmaak van een nieuw strategisch ruimtelijk beleidsplan. Het zal een strategisch en dynamisch instrument worden waarin duidelijke keuzes naar voor worden geschoven voor 2020, met een doorkijk tot 2050. De beleidsnota gaat er van uit dat binnen de ruimtelijke planning in Vlaanderen een derde grote vernieuwingsbeweging moet gerealiseerd worden. De Raad ondersteunt de uitgangspunten die hierbij vastgelegd worden in het bijzonder (1) het belang van een duurzame ontwikkeling en van ruimtelijke kwaliteit, (2) de introductie van scenario's in de ruimtelijke planning, (3) het belang van het maatschappelijk draagvlak, (4) het belang van strategisch werken en (5) het omgaan met (ruimtelijk-) maatschappelijke dynamiek. Er zijn inderdaad tal van nieuwe uitdagingen waar het ruimtelijk beleid moet kunnen een antwoord op bieden.

Het nieuwe ruimtelijk beleidsplan zal dus uitgaan van een nieuwe vorm van ruimtelijke ordening. In het kader daarvan heeft SARO reeds meermaals het belang benadrukt van maatschappelijk overleg (zie ook volgende paragraaf).

- 7. Naar een partnerschapsmodel.** De beleidsnota ruimtelijke ordening zet sterk in op het partnerschapsmodel. De ruimtelijke ordening kan een groter maatschappelijk draagvlak verwerven door de beoogde partnerschappen met de meest ruimtebehoevende sectoren. De SARO wijst er op dat naast sterke sectoren - met veel studiec Capaciteiten en politieke overdragers – er ook minder gestructureerde sectoren zijn. Het doorstromen van hun insteek moet bewaakt en geformaliseerd worden. Dit veronderstelt ook de beschikbaarheid van voldoende gegevens zowel inzake bestemde oppervlakte, effectief aanbod en vraagbehoefte vanuit het sectorale beleidsveld. In dit kader is het belangrijk dat de jeugdsector als een volwaardige partner wordt meegenomen en dat er vanuit het jeugdbeleid een volwaardige visie wordt uitgewerkt, die meegenomen kan worden bij de opmaak van een nieuw beleidsplan ruimte.¹ SARO stelt voor om dit als operationele doelstelling op te nemen in het ontwerp Jeugdbeleidsplan 2010-2014.

Daarnaast stelt SARO vast dat in het ontwerp Jeugdbeleidsplan niets gesteld wordt omtrent de participatienoden op lokaal vlak, die naar ons aanvoelen zeker zo groot zijn als op Vlaams niveau. Denk bijvoorbeeld aan de inspraak van jeugdleden bij RUP's voor gemeenschapscentra, sportvelden, recreatiegebieden, ... Minimaal moet er een informatieplicht zijn naar de jeugdleden over de (al dan niet) jeugdgebonden projecten die de gemeente wenst te realiseren.

- 8. Concept van groen en dynamisch stedengewest.** Het Pact 2020 beklemtoont het belang van duurzame, creatieve steden. Het Vlaams regeerakkoord gaat uit van de ontwikkeling van een groen en dynamisch stedengewest. Vlaanderen wil investeren in een kwaliteitsvolle leef- en woonomgeving voor alle inwoners. Bij de uitwerking van een nieuw beleidsplan ruimte zal verder invulling worden gegeven aan dit concept van groen en dynamisch stedengewest.

De SARO staat positief ten opzichte van de doelstelling in de beleidsnota voor de ontwikkeling van aantrekkelijke, leefbare en creatieve steden. De Raad meent dat diverse strategische en operationele doelstellingen van het Jeugdbeleidsplan perfect kaderen binnen deze visie. Zo stelt het Jeugdbeleidsplan onder meer dat de kinderen en jongeren beschikken over minder publieke, en vaak ook private ruimte om te wonen, studeren, spelen, sporten of rond te hangen. Een operationele doelstelling is gericht op het ontwikkelen van meer mogelijkheden voor kinderen en

¹ Er wordt in het jeugdbeleidsplan niets gesteld omtrent zonevreemde jeugdaccommodatie (verblijven, lokalen, ...) terwijl daar een aantal jaren geleden wel nog sprake van was, doch de problematiek is zeker nog niet opgelost.

jongeren in de steden, tot ontplooiing in de vrije tijd. SARO kan dit voluit ondersteunen. Verdichting in stedelijke gebieden heeft in het verleden al te vaak geleid tot een verlies aan speelruimte. Het samengaan van verdichting en verluchting in stedelijke gebieden is echter een belangrijk aandachtspunt geworden in het (herziende) RSV.

- 9. Naar een duurzaam ruimtegebruik: verwevenheid en multifunctionaliteit.** Duurzame ruimtelijke ontwikkeling vormt het uitgangspunt van het ruimtelijk beleid in Vlaanderen. In de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening staat het uitgangspunt van 'duurzame ruimtelijke ontwikkeling' centraal. Ook in het RSV zijn tal van principes gericht op duurzame ruimtelijke ontwikkeling (planning op basis van het fysisch systeem, vrijwaren van open ruimte, bundeling van infrastructuren). Ook de provinciale en gemeentelijke structuurplannen zijn opgemaakt vanuit dit aandachtspunt.

In het kader hiervan zal het ruimtelijk beleid meer en meer inzetten op verweving van functies en op meervoudig ruimtegebruik. Omgaan met meervoudig ruimtegebruik en met verweving van functies zullen aldus belangrijke aandachtspunten zijn van het nieuw beleidsplan ruimte. De nadruk in het ontwerp Jeugdbeleidsplan mag dan ook niet zozeer liggen op de uitbouw van jeugdspecifieke plaatsen. Het is belangrijk dat - samen met de jeugd - een nieuwe invulling wordt gegeven aan 'medegebruik' van de (publieke) ruimte.

Onder de doelstelling 18.1 (een visie over het concept medegebruik) wordt de ambitie geformuleerd om een visie over het concept medegebruik te hanteren als uitgangspunt bij de uitbouw van toegankelijke gemeenschapsinfrastructuur. Om deze waardevolle doelstelling te realiseren adviseert de Raad om ook het beleidsdomein 'Ruimtelijke Ordening' toe te voegen als betrokken partner.

- 10. Duurzaam erfgoedbeleid.** SARO is de strategische adviesraad inzake ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed. SARO vindt het aldus belangrijk om in elk advies ook aandacht te hebben voor onroerend erfgoed. Het ontwerp Jeugdbeleidsplan gaat niet in op duurzaam erfgoedbeleid. De Raad vraagt om dit alsnog verder uit te werken. Hij verwijst onder meer naar de conceptnota onroerend erfgoeddecreet die recent door minister Bourgeois werd uitgewerkt. Hierin wordt terecht verwezen naar enkele conventies van de Raad van Europa (o.a. de conventies van Granada, Firenze en Valletta). Beschermen wordt daarbij slechts beschouwd als één van de instrumenten. Het gaat in totaliteit over het duurzaam behouden en beheren van erfgoedwaarden voor de toekomstige generaties en het bewust maken van de burgers voor de waarde van dit erfgoed. Het is evident dat de jongeren hierbij een belangrijke doelgroep vormen.